

Latweeschu Uwise.

Nr. 9.

Zettortdeenâ 26. Webruar.

1853.

Drukkehts pee J. G. Hoffmann un A. Johannsohn.

Zaunas sinnas no Illukstes aprinka.

Ne senn kahda frohdsineeka brahlis no Nau-damuischas gribbeja laulibâ dohtees, un dewahs ar sawu bruhiti un saweem kashu-weeseem us Illukstes basnizu. Us zetta kahds frohdsineeks apsmahdeja winna apgehrbu un winnam to padohmu dewe, pee kahda kaimina eet, un no ta labbu kashofu paleeneht. Schis arr gan jau tukshâ duhschâ wairs ne buhdams, tam rahdjahs paklausigs un aisingahja. Weesi gaida un gaida us winna atnahschanu, un ne warredami to sagaidiht gahja to melleht, un atradde to tur patt staddalas greestôs pakahrtu, kur pats sewim gallu bija darrjiss. — Lepniba un leelischana allasch sitti beidsahs un wedd pohjâ. Dasch pahris zaur leelu kashu-schtahiti un garahm dshrehm istehre to pahri deenâs, ar ko ilgu laiku sawâ laulibas-dshwoschanâ buhtu warrejis istift. Lai meefas uswalks tawâ gohda deenâ buhtu kahds buhdams, smalks woi prasts, no pirktahm woi paschu-austahm drahnahm, un sachtigs meelastis taweem weeseem, kad tiffai ar swehtahm apnemshchanahm un ar pasemmigu us-tizzigu firdi Deewu peeluhgfi, tad atraddiffi laimi un labbflahschanu.

Wehl Deewam schehl stary kristigeem laudim rohnahs tahdi, kas ihpashî seemas-swehtlus, kur teem par tã pestitaja peedsimschanu ar swehtu preeku buhtu japreezajahs, pehz wezza tumsha paganu-eeradduma wehl swehti. Lai nu arri wairs ne reds, ka schinnis deenâs tahdu bluffi aplahrt walfa no weenahm mahjahm us ohtrahm, tã muhsu tehwi-tehwi to darrija, tad tomehr laudis wiffadi isehrmodamees apgehrbjahs, un eet pa mahjahm aplahrt, ne-

jautus un beskaunigus smeeklus no sawas muttes islaisdami, kas kristigam zilwekam reebigi un par kaunu, un tã ne ween tahs swehtas deenas saimo, bet arridsan behrnus isbeede, jaunu lauschu prahrtu samaita, un teem siltu preeksch-sihmi dohd. — Kad nu basnizfungi deewsgan un no wiffa spehka ar sawahm mahzibahm puh-lejuschees, scho nepeeklahjamu eeraddumu isdeldeht, bet ir scho gadd, tã us semmehm, tã ihpashî paschâ Illukse zitti zilw i paschôs seemas-swehtkôs baideflu-drahnâs apgehrbuschees, un tã ap-kahrt staigajuschi, behrnus baididami; tad zeemigs Dekana lungs par to gahdajis, ka tee ar wiffa saweem ehrmu-mundeerineem us pahri deenahm zeetumâ tiffa eemesti. — Lai Deewos dohd, ka zaur to schis nepeeklahjams eeraddums masumâ eetu un ar laiku pawiffam isfustu stary kristigeem laudim.

W...r.

Zauna sinna naudas kahrotajem.

Ne senn wehl Chstreikeru walfi, Kehrntenes dallâ, zilweks wasajahs aplahrt, jaw dauds-reif preeksch teefahm lauschu krahpschanas deht nostrahpehts; tas mahzeja laudim eeteift, ka sinnoht tahdas weetas usrahdiht, kur nanda semmê glabbata. Kad nu kahds naudas kahrigs mulkis raddahs, un prassija, lai winnam tahdu weetu usrahdoht, tad tas krahpneeks, par apdrohschinashanu, papreeksch riktigu kuntraktu ar winnu notaisija. Bet scho kuntraktu, tã winsch stahstija, ne warroht zittadi derrigu sarakstih, ka abba ar to naudas kahrotaja affinim. Schis affinis winsch atkal teizahs ne warrohts

zittadi pareisi usdabbuht, kà abba ar sawu bur-
ja rihksti tam mahzeklim par plikku pakkatu zir-
dams. Par katru tahdu zirtenu atkal ihpate
maksa bij nolikta, un sinnams, ka ne lehta! —
Kad nu tas kuntrafts pehz kahrtas bij sarakstih-
ts, tad tas krahpyneeks, kaut fur nakti fleytu kahdu
ugguntinu uskurstijis, to sawam mahzeklim rah-
dija, un likka winnam ohtru nakti tur eet raft,
labbi winnam eestahstijis, kà tas rakshanas
darbs strahdajams. Kad nu neta ne usgabja, —
un naw wiss dsirdehts, ka muhscham kahda
manta buhtu atrasta, — tad meisters pateize, ka
tahs affinis ne bijuschas labbas, ka wajagoh-
t par ohtru reisi zirft; un teiz, ka weena patte dee-
nesta meita winnam, pehz muhsu naudas, pee
sescheem rubbuleem maksajusi, pawissam pee 75
rihkstes zirteneem zeetusi, ne sinnu, woi zeetu
ahdi, woi zeetu galwu turredama. Jan preeksch
teesahm irr ismeklehts, ka schis blehdis us tah-
du wihsi daschu simts dahlderu no laudim is-
krahpis. Tu, mihlais lassitajs, warr buht is-
saulfees: Tur warr buht wehl dikti mulki lau-
dis! — Warr buht! — Bet es pats sinnu ir
muhsu gabbalds weenu weetinu, fur gar dascha
naudas razzeja mugguru, lai arri ne affinis,
tatschu karsti sweedri tezzejuschi, — lihds schim
welt; bet kas sinn, kà us preekschu buhs; sinnu
weenu zilweku, ko wissi teiz maktigu ahrti es-
sam pee wissahm kaitehm, kas no semmes, no
mescha, no aukas zehlschahs; sinnu kahdu wez-
zu gaspaschiti, kas, kad nehmu winnu norabt,
patte mannim kaunigi pateikusees, ka gan ne
kahdas kaites ne probtoht dseedeht, bet ka ne
warroht to sahlu prassitaju atrattitees, u. t. j. pr.
Kas sinn, kad tas Gstreikeris pee mums atertu,
woi ir scheitan winnam dasch labs ne dohtu
sawu plikku meesu kappabt.

—e.

Brihnumi gan!

Mehs sawà semmitè mas ko redsam un dsir-
dam, un sawà Latweeschu wallodinà mas ko
dabbujam lassihht no tahs leelas pasauls un no
winnas warreneem darbeem, un no winnas skun-

stehm un brihnumeem, ar ko ta no wezzeem lai-
keem irr isgabjuse, iscet taggad wehl, un isees,
kamehr ta pastahwehs. Kahdus warren leelus
darbus naw laudis pasaulè isdarrtjuschi?! Tee
irr tohrnus usbuhwejuschi, kas lihds mahkoneem
sneedsahs, kà Bahbelt un Egipte; jo Egiptes
pyramides (leelas ehlas) effoht lihds 100 affim,
un tas wisseem sinnams Bahbeles tohrnis wehl
augstaks bijis! Tee irr bilde uszehluschi, starp
kurre kahjustarpeem leele fuggi warrejuschi zau-
ri sehgeleht, kà ta leela Kolosus bilde us Roh-
dus-fallu, kas wairak ne kà 150 pehdas augsta
bijuse. Tee irr trihskahrtigas milsu muhrus
apahrt leelu semmi apwilkusch, ka Tschina-
walst, u. t. j. pr. Un kà wianni eeksch leelahm
leelahm irr sawu skunsti tik tah! dsinnusch, zit
jau zilweka spehts eespehi, tapat arri eeksch
smalkuma: Irr bijusch wehweri, kas tik smal-
kus krekus audusch, ka pufsduzzi warrejuschi
saujà sanemt, kà us Zeilon-fallu, — leelas schal-
les (kallu drachnas), ko zaur gredseu warr zaur
iswilkt, kà Indijà, u. t. j. pr. Un kà eeksch smal-
kuma, kà arri eeksch masuma. Irr bijusch skrihweri,
kas wissu Homera grahmatu (tik leelu kà muhsu
dseefnu-grahmatu) us smalku papibri tik masu
warrejuschi usrakstihht, ka to wissu weenà Wahz-
semmes reeksta tschaumulà eebahsusch; tee irr
pataisijusch rattus ar tschetreem sirgeem no ele-
wanta sohba (Eifenbein), ko wissus weena mu-
schina ar saweem spahrnineem aplahjuse, u. t. j.
pr. Woi tee naw brihnumi? Bet wehl wairak.
Woi kahds no juns jau buhs tahdu smulki ee-
seetu grahmatinu redsejis, ko reeksta tschaumulà
warr passehpt, jeb duzzi tahdas sudraba-karro-
tes, ko weenà kesberu-ohgas kaulinà warr salikt
eekschà? Ne tizzu; — warr buht. Bet tai leelà
pasaulè tahdi brihnumi jau irr atrasti. Wehl
wairak. Stahstischu no schuhjamas addatas, ko
kahds Calenderis Boltons wahrda bija taifi-
jis un Parisè tai skunstu leetu nammà us parah-
dischanu atnessis. „Ko nu par addatu brihni-
tees?“ tur dasch labs dohmaja, un aisgabja ne
azzi usmettis tai addatai garram pehz zittahm
skunstigahm leelahm skattitees. Beidscht luhdse

Baltons tohs stättitajus pee sawas addatas, un waizaja, woi tad par tahs wehrtibu it neweens ne ko ne sohloht? — Wißi stättijahs. Nu winsch luhdse, lai jel to ar mikroskopu, (wairo-schanas glahsi, kas masu leetu par leelu rahda) apluhkojht. Un pat zaur to glahsi ta addata isstättijahs til gluddena, ka nekahda skramba, nedf zits kahds nelihdsenums tur buhtu kur eerangams. Un wisseem tà israhdiyahs, ka ta naw nefas zits, ka gluddena schuhjama addata. Bet Baltons nu nehme to addatu, atskruhweja to waktam, un isnehme no tahs ohtru tikpat spohschu un smalku addatu ahrâ, un no tahs atkal weenu. Un wisseem par brihnumu, feschas addatas tà isbirre weena no ohtras! Nu, ko juhs dohmajeet, zil smalka tur ta pehdeja buhs bijuse? — Wehl wairak. Galantè Leizeser-Hall pabrihkt irr stelles, kas gan tahs wismasakas buhs schinni pasaulè. Tahs irr ar wißu to dampmaschini, kas winnas kusina jeb audina, no sudraba pataisitas, un swerr pawissam kohpâ tikkai weenu lohti (32 daklas no mahzi-na.) Un wißas tahs stelles ar wißu to dampmaschini irr tikkai til leelas, ka ar pinruhti warr tahs aplahht. Tad tà stelles! Un tatschu tahs til gruntigi irr taisitas, ka appaksch to dampmaschini warr ugguni pakurt, kas til dauds twaikus taifa, ka peežas minutes wißi tee ritini kusitahs un tahs stelles ausch!

(Turplikkam wairak.)

Kohflehm.

Sennam wezzds laizinds
Zuhbals kohkles isdohmajis,
Dahwids ar jums isdseedajis
Swehtas dfeefmas ganekids, —
Stanneet jaunds tautischds.
Stanneet skaidri, mihligi;
Wawo juhs irr isgresnojis,

Salamans juhs apseltojis,
Lai juhs skande meisteri,
Stanneet, kohkles skaidraki.

Stanneet swehti, kohklites,
Lutters juhs irr noflawejis,
Gerrardinsch juhs eemihlejis,
Dohtas jums irr melbijes;
Swehti skanneet, kohklites!

Wallodinu skannigu
Dewis meisteris no Rihgâs,
Ußwilzis jums spohschas stihgas
Isrohtajis tautiau,
Stanneet draugam teifschanu!

Stann' ir manna kohklite
Tam kas peekohpj mihlestibu,
Stanni mihlam pateizibu;
Winsch tew arri peekohpe.
Stanni jauti, kohklite!

m. K. Hgnbrgr.

Latweefschu mihkla.

Kohka tehwinisch, dselles mahtite, fikti masi behr-
nini affinis dschrej. T...

Tahs mihklas usminneschana no Nr. 8 irr: grah-
mata.

Gluddinaschana.

12 Berstes no Baukas pee Krohna-muischas Zer-
raugstas rohbescheem irr ta muischa Grenzthale, kas
fawas semneeku mahjas us renti jeb nohmu isdohd. It-
katrah m mahjahm irr labba rubsu un weetahm arri kwee-
schu (puhru) semme, labbi ganekti, papillam feena un
zil wajjaga dabujama malka un balki no muischas me-
scha. Par itkatru puhra-weetu fehjuma jamaksa 6 rub-
bukt nohmas jeb arrentes nauda. Za tahds tahdas no
schihm mahjahm us gabdeem grihb nemt, tad lai peetei-
zahs pee Grenzthales muischas-waldischana, woi arri
Rihgâ pee Barohna Gahna Widsemmes Gubernem-
ents-waldischana. 2

Grenzthales muischas-waldischana.

S i n n a.

Noleefatu semmes stuhri dahrsnecks itt stipri nosuhdoja un eetaifja par pukku-dahrsu. Wij puhlina pa-
pilmam un sweedri jatezzina, kamehr wiß gattawo. Tad atwehre dahrsa wahrtus, un no labbas firds nowehleja,
lai taubis nahf isstättitees un panemm, kas ikkatram derr un tiht. Sanahze gan; bet patd pirmais eestahjees paschds
dahrsa wahrtds, stättahs, kratta galwu un til fauz us zitteem: Ahre! Tad irr dahrsnecks! No pascheem wahrteem

tuhdal gangis un zetsch un eet zeffi schurp turp us wiffahm puffehm un mallahm! Tas jaw ne buhs ne tahds labd bahrs; — tit eefim atfal ahra. — Genahd diwi wihri, teizahs buht leeli meisteri un augsti stohleti bahrsneeki, kas is-gehrbuschees lepnas gudribas drehbes. Schee tiffai azzis usmettufchi us pirmo puffed-bohbiti, ne sohli wairs ne sperr tahfaki, bet tuhdal sinn nospreest, kahds wifs tas bahrs buhschoht! Birmais peegahjis pee kahdas pukkes sahts teitt: „Schi spihdelite gan buhtu labba, bet atgahbajohs, ka preeksch sahdeem 10 gaddceem arri zittâ dahrsâ tahdu paschu pukti redsejis. Schai nu gan irr atfal zittabas lappinas un zittabi raksti, tomehr ta no tahs paschas surtes!“ — Tab fakka ohtrais: „Kas par to, neba leela manta — woi bijufe woi naw bijufe, ween alga. Turprettim usluhlo scho rohli, te pat blakkam! Woi tas naw par grehku un peedausfichanu un dusmoschanohs ikkatram, kam dauds mas irr smalkas nahsis un mannigs beggus! Gestahdijis rohli fuhdotâ femme! Kâ tab nu rohsitei ne buhs fuhdu fma lka un wiffa gohbiga smarsha pagallam! Tab irr bahrsneeks!“ Zseet ahra un bahrsneekam uslaisch labdu wallodu no pakkas. — Un tas bahrsneeks? Gegahje pasmeedamees fatwâ dahrsâ to no firds lohpt, kâ sinna-dams. Sazzija: „Kas ne kaisch wainotajeem! Teem weegls darb!“

Scho lihdfibu z. lassitaji gan ne warrefcet skaidri saprast, ja ne stahstifchu, ka pascham pirmajam Awischu Nummerim tahdi draugi gaddijufchees, kas to tuhdal pahrsmejhufchi. Birmais dusmojees, ka sahtahs Awises ar lassitaju usrunaschanahm, kas istahstohht Latweefcheem wiffu kas tur buhschoht us preekschu lassams. Un tee 2 wihri mums grahmatu bes appakschrafstiu wahrdu atlaibufchi un grassahs, ka tas „mellais tutschers“ jaw effoht lassams „Latweefchu drauga;“ lai luhdsams ne leekoht ne ko drukleht, pirmo mehs Treijes Awises pahrmesleufchi, woi tur ne stahwoht arri tahda gudriba! Atfal ohtrs mums pahrmett leelu grehku, un muhs apfuhds Deewa un zilweku preekschâ, ka wiffceem sahtibas beedreem par itt leelu peedausfichanu, bet wiffceem dschrajeem par leelu grehku apfeggu effoht tas padohms dohts, lai sahtiti brandwihna peleijoht pee galkas, kad to griboht mihsiu wahrht! Gan nu Nr. 1 pee schi padohnia ar skaidreem wahrdeem stahw rakstihst: „ka no ta brandwihna ne fma lka pehzal ne paleekoht!“ Bet redsi scheem wihreem tas wehl naw gan — bet leels, ne isteizams leels grehks! — Kalabbad schee wihri tab gan eh maiji; — jo tannis rubsds, no ka ta maife zepta, jelle arri irr eekschâ tas gars, no ka tas brandwihns tohp desinahts?! Woi ta naw leeka tizziba? Woi tahdam ne derretu teitt? No ahripuffes juhs tohs bifferus gan schkihsteet, bet woi juhsu darbi un firds dohmas, manni draugi, arri tikpat bailigas un schkihstas no grehceem, ka juhsu mehle no brandwihna bailiga un schkihsta? Ja muzzu sahts eebehrs juhra, woi ta ar to palits jo sahliga? Brahtia nahz mahjâs! — Arri wehl zits wihrs mums grahmatu bes appakschrafstiu wahrdu atlaibis, tur tas isteizahs par tahdu, kas bes kahdas stohlas pats ismahzijeer rakstihst un wiffabâs gudribas. Gan labbi; bet fatwu gudribu schinni grahmatâ tiffai us to walkajis, Widsfemmes un Kursfemmes zeen. Wahzitaju gohdu laupihst un apriht. Kâ teisim ar lihdfibu? Kad kuzzenam sohbi saht augt, tab tee aplam nees un tabehf kuzzens wiffu saht graust un fa-ehst, lai buhtu deewosinn zil dahrga leeta, woi nu polihrechts galbs jeb frehsls, woi paschas gohda drahnas, weenalga. Woi tam to laut?

Kad ne sinnam, kâ tahdeem bes wahrda rakstitajeem us sawahm grahmatahm atbildi warr nolaisi, tab jaw jaleet Awises. Gan teem ne patifs, ka wiffai pasausei nahf sinnam, to tee tumfiba flehpdamees isperreju-schi. Bet ko tab ar tahdeem darriht, kas kâ ischuhsta islaisch fatwu dsellonu un fleppen zilweku grihb noreet? Ischuhstas alga teem jahohd. — Wehl jasluddina, ka mehs ar leelu firds pateizibu peenemsim ikkatru rakstu un gohdigu padohmu par muhsu Awischn, kad kahds gohda wihrs azzi prett azzi prett muhsu lappinahm pazekahs. Ar pateizibu tam atbildesim, jeb wianna derrigu padohmu isdarrissim; bet tahdeem nikneem bes wahrda wihreem un neleetigeem wainotajeem ne wahrdu wairs ne atbildesim. Scho reisi kâ darrijufchi, lai wiffi muhsu padohmu sinn. — Tapat arri drukleschanas teesa aisleeguse jebtahdu rakstu Awises celikt, ja tas rakstitajs tam Awischn apgahdatajam ne dohd sinnaht fatwu pilnigu wahrdu un to weetu, tur tas mahjo. Turprettim tam irr brihtw paschâs Awises tiffai fatwu wahrda-sihmi litt appakschrafceem raksteem. Arri luhdsam zeen rakstitajus, lai ikkatram stahnam jeb rakstam, kas Awises jaleet, arri kahdu derrigu wirfrakstu paschi usleek.

R. Schulz,
Awischn apgahdatajs.

Dr i w d r i k k e h t.

No Jahrmallat-gubernements augtas waldbischanas hufes: Collegienrath v. Brannschweig, Zensor.

No. 52.

No Widsemmes, no Naunas draudses, Zehsu aprinki.

Bija mums gan schi apstwehtita deena ta pirma Wetvraa-beena, ta zettorta swehtdeena pehz atspihdeschanas-beenas. Gan drihs bitwi gaddi bij pagahjuschi, kamehr muhsu dahrgais muhscham zee-nijams mahzitais Langewitz Berlines pilsehtâ Deetwa preekschâ bij aishgahjis, un jebfchu wiinna paliga un tweetneeka mahzitais Wehrich muhsu dwehfeles us Deetwa wahrdu un sakramentu weffeligham gannibahm gannija, tad tomehr ar leelu ilgoshanu gaidijam us fatwu ihstu gannu, fo wiffi draudses-lohzejli weenprahitigi sewim bij israudsijuschi, prohti us Balkas un Luggaschu mahzitaju Sokolowski. Tas nu tanni minnetâ swehtdeena Naunas draudse un basnizâ tikke eewests un us to swehtu darbu jaunâ wihna-kalnâ eestwehtihst. Laizinsch bij mihligs un zilweki bij sanahkuschi Latweeschu Deetwa wahrdoes lihds kahdeem 4000scheem. Zehsu prahwests un Chrgles mahzitais Wehrich, lihds ar Ahraisches mahzitaju Kyber un ar palihga mahzitaju Wehrich, uskahpe us altari un usrunnaja tik labbi to jaunu mahzitaju, kas lihds ar pohrsteerleeleem kungeem un basnizas = pehrmindereem preeksch altara stahweja, ka wiffu draudsi ar teem dsihweem, spehziigem wahrdeem, kas Ezekielâ gr. B. 17 — 19 lassami. Pehz waizaja to jaunu gannu, woi pehz scheem Deetwa wahrdeem un zittahm swehtu rakstu pamahzischanahm sawas awis gribboht ganniht, un kad schis bij atbildejis: ar fatwa Pestitaja spehku un schehlastibu es to gribbu darriht, tad wiffi trihs mahzitaji to ar rohkas-uslikfchanu eestwehtija, un wiffa draudse nomettahs zekods, ar un zaur Chrgles prahwesta mutti ta Kunga schehlastibu, palihdsibu un swehtibu tam jaunam mahzitajam isluhgutama. Gan mas azzis tai azzu-mirkli palikke saufas. Bet ta ka mihligs pawaffaras leetus saufu semmi flappina un atspirdsina, ta mums ap

sirdi bija, kad jaunais mahzitajs par to ewang. Matt. 8, 23 — 27 sawu spreddiki sluddinaja. Gan schim ar sirds famiffeschanu jafahtoht strahdaht to jaunu darbu, ta fazzija, jo wiinna spehks effoht wahjisch, gan ne sinnoht, ka wiinna darbs isdohschotees schinni treschâ laitwâ, kuerâ ar fatweem draudses behrneem us Kanaana semmi brauzoht — (winsch preekschlaitâ Mattischu un tad Balkas-draudse par mahzitaju bijis), — bet gohds Deetwam! to winsch 1) isfkaidrosia, tas Kungs effoht laitwâ eekschâ, jo tas Kungs fatwus fkaidrus wahrduus un fkaidrus sakramentus bewis, un jebfchu — to 2) istulkoja, — tas Kungs daschfahrt laitwâ gulloht, kad leekahs, ka daudf tumfibas-darbi draudse paleek apfegti un ne sohbiti, tad tomehr, — to itt spehziigi rahbija 3) — tas Kungs tad atkal zellotees un apfauzoht iwella un grehku-wehju un behdu-juhru. Taphz schim effoht drohscha sirds, schis nahtoht ar ta Kunga wahrdeem un sakramenteem ne eeksch fatwa, bet eeksch ta Kunga spehka pee fatwas mihlas jaunas draudses. Wehl schi japeemim, ka weenâ muischâ schinni draudse, prohti Waischkalmuischâ nupatt 22 zilweki ar Kohleras-schrgu bij apfiruschi, un 7 ahtru gallu atradduschji. Sirds dascham draudses-lohzejlam bij palikkusi bailiga. Bet te nu wairs ne bij fo bihtees, kad Sokolowski mazitais us to wihru rahbija, kas wehju un juhru apfauz, bet wiffi palikke eedrohschinati un eepreezinati, kad winsch to luhgschanu turreja par teem wahjeem un mirdameem. Wahzeeschu Deewa wahrdoes, fur kahdi 200 zilweki bij kohpâ, winsch swaiditu spreddiki sluddinaja par to lekzioni: Reem. 13, 8 — 10, apsohldams, ka schim ne buhschoht diwi muttes un diwi wahrdi, bet weena mehle un walloda ween preeksch Wahzeescheem un Latweescheem, preeksch augsteem un semmeem, prohti schim effoht jasluddina 1) ta bausliba, 2) tahs bauslibas peepildischana, kas

ir Kristus mihlestiba. Mëhs baggatu Deewa maifi schinni swehtdeenâ effam dabbujuschî, daschs lab, pa basnizas-durwim iseijscht, fazzija pee sewis: „manna firðs un mannas meefas preezajahs eefsch ta dshwa, stipra Deewa,“ Dahw. ds. 84, 3., bet wiffi wehlejam, lai tas Kungs pehz sawas apscheloschanas tam jaunam ganam palihds, winnu mihlodams, winna awis gainiht, ifkatru jehrtru pasargabt no ta, kas eet apfacht kâ ruhfdams lauwa, bet pats, kad tas augstais gans atspihdehs, dabbuht to nesawihstamu gohdibas-krohni. 1 Beht. 5, 4.

—y—r.

Behdigs padohms,

fo kristigs nammatehws sawam behlam detwis.

No wiffahm dahwanahm, preeksch kam jums, mihli Lattwji, Wahzu tautai pateiziba jadohd, ta kristiga mahziba un tizziba irr ta jaukaka. Kâ wiffu Kristus mahzibu, tã arri tahs basnizas dseefmas, fo iktswehtdeenâ pee Deewa kalposchanas dseedat, no teem Wahzeem effeet dabbujuschî. Weenam no teem mahzitajeem, kas tahs irr Deetwam par gohdu no tizzigas firðs dseedajuschî, irr wahrds: Bahwils Gerhard. Schis Deewa wihs irr sarastijis Wahzu wallodâ tahs dseefmas, fo zitti no jums simtu reises ar firðs-zillaschanu irr lassijuschî mahjâs un dseedajuschî basnizâ, prohti schahs: »Pawehlees tawâs mohkâs;« »Kâ buhs pa gohdam fanemt;« »Al galwina ar sweedreem;« »Kam tad wairak buhs par prahthu;« »Gahs', mamma firðs, ar steigschan;« »Nu duffehs wiffas leetas;« un wehl zittas. Behzlaikâ tad muhsu tehwa-semmes mahzitaji tahs Lattwju wallodâ irr pahzrehluschî. Tas peeminnehts wihs, jaw fenn gabdeem ta Kunga wihsna kalnâ strahdajis, raksta tanni 1676tâ gaddâ ta:

»Jaw to 70tu gaddu inanna wezzuma esmu peebshwojis, un man irr ta preeziga zerriba, ka tas mihlais, swehtais Deetws man ahtri no schahs niknas pasaules pestihš, un jaukaka dshiwoschanâ eetweddihs, ne kâ man semmes wirsâ bij. Tad nu wiffu papreeksch tam pateizu par wiffu laipnibu un pastahwigu glahbschanu, fo winsch mannim rahdijis no mahtes-meefahm lihds schai stundi-

nai pee meefas un diwehfeles un pee wiffa, fo winsch mannim dahwinajis. Turklacht es no firðs-dsilluma to luhdsu, winsch qribbetu preezigu aiseefchanu mannim peeschirt, kad manna stundina nahks, mannu diwehfeli sawas tehwa rohks nemt, un meefai meerigu duffu doht semmes klehpiti lihds mihlai pastara deenai. Tad es ar wiffa manneem mihleem, kas preeksch mannis irr bijuschî, un kas nahkamâ laikâ pehz mannis paliks, atkal atmohdischohs un mannu mihlu Kungu Jesu Kristu waigâ waigam skattischu, eefsch ka es lihds schim tizzejis, bet to-mehr winnu wehl ne kad ne esmu redsejis. Mannam tweenigam behlam es no laizigahm mantahm tikkai masunu atstahju, tomehr tweenu gohdigu wahrdu, kas tam kaunu ne atneffihš.

Manš behls sinn, ka es winnu no masotnes tam Kungam, mannam Deetwam esmu nowehlejis, ka winsch paliktu par Deetwa kalpu un par mahzitaju ta swehta Deetwa wahrda. Pee ta lai nu paleek! Lai tas ne behdajahs pahr to, ka winnam buhs mas preezigu deenu schinni ammatâ, jo tas mihlais debbes tehws gan sinn pee tahm ahrigahm behdahm klacht likt firðs-preeku un garra lihgsimibu. To swehtu Deetwa mahzibu lai winsch mahjahs skaidrâs skohlâs, augstâs un semmâs, un lai sargahs no tahdeem, kas laizigu labbumu mekledami nedf Deetwam nedf zilwefeem irr peetizzigi.

Tawâ ikdeenischfigâ dshiwoschanâ ne klausi us launeem beedreem, bet klausi us tawâ Deetwa prahthu un pawehleschanu. It thpaschi:

1) Ne darri fo launa, zerredams, ka ne tweens to ne sinnahs; jo laikâ wiffu atklahj.

2) Ne bahrgojees, kur tawâ ammatâ to tew ne wehl. Ja jehdsi, ka dusmas tewim zekahs, tad effi klus, kâ kohks, un ne runna itt ne tweenu wahrdu, kamehr tu tohs bauflus un tohs tizzibas pantinus pee tewis effi noskaltijis.

3) Kaunees, eefsch grehzigahm meefas-kahribahm eekrist. Ja tannis gaddâs effi enahjis, ka tu warri laulibâ dohtees, tad ismekle sewim bruhti ar Deetwu un ar padohmu no deetwabihjigeem prahtha laudim.

4) Darri labbu teem zilwefeem, kaut gan tee ne spehj to tewim atmakfacht; fo schee ne atmakfa, to tas debbes un semmes-rabbitajs jaw fenn irr

atmakfajis, zaur to, ka winsch teui irr raddijis, ka winsch tewim sawu mihsu dehlu irr dahwinajis, un swehtâ kristibâ par sawu behrnu teui irr usneh-mis.

3) Behds preefsch naudas eekahroschanas, ka preefsch elles! Lai teiv peeteef tas, ko tu ar gohdu un labbu apsinnafschanu effi samantojis, kad arri masums buhtu. Ja Deewis tewim wairak dohd, tad luhds winnu, lai winsch teui pasargatu no ne-derrigas walfaschanas tahs laizigas mantas.

Ihsumâ sanemts: Luhds Deewu sifsnigi; strahda spehzigi; dsihwo meerigi; kalpo ustizzigi un paleezi pastahwigs tawâ fizzibâ un kristigâ apleezinafschanâ: tad sawâ laikâ arridsan mirsi un no schahs pasaulis aiseefi labprahdigi, preezigi un swehtigi! Amen.

Zâ Bahwils Gerhardt sawam dehlam rakstijis. Labbâ peeminneschanâ paliks tas tehws, kas schkirnamees no scheijenes tâ runnahs us saweem behrneem. No Deewa apswehtihds buhs tas behrns, kas tahdu wahrdu ne ween dsirdehs, bet to patur-ehs un pehz ta darrihs. J. Bedel.

Apzerre mahzibu.

Bija weenreis wezs wihrinsch, kas tikko warreja wehl sawas kahjas zelt: zetti winnam drebbeht drebbeja; azzis jaw bij patumschas palikfuschas, ar ausim dsirdeht winsch lahga nedfirdeja wairs, johbi wiffi jaw bij iskrittuschi. Kad winsch pee galda sehdeja un kareoti tikko spehje turreht, tad gan gaddijahs, ka putra pa galdoti islehjahs, woi arri no muttes atkal istezejaja. Tas dehlam un weddeklei lohti reebje, un tapehz tam wezzam tehvam bij jafschj aiskrahsul tumfschâ kaktinâ; tur winni tam pasneedse ehdenu masâ mahlu-blohdinâ, ar ko wezzitis netwarreja wiffai peetikt. Tad winsch no-flummis skattijahs us saweem behrneem, kas pee galda sehdeja un ehde jik grebbeja, un azzis ar as-sarahm pildijahs. Weenreis winsch arri to mahlu blohdinu netwarreja wis turreht sawas drebbedamâs rohkâs; ta iskritte us semmi un saplihs. Weddekle stipri bahrehs, bet wezzajs ne ko wis nesazzija un grehti ween nopuhtehs. Nu winni tam nopirke kohka-blohdinu, no kurras winnam bij jaehd. Kad nu weenreis pee galda sehsh, tad masajs Behterihds,

dehla dehls, 4 gaddu wezs, pa grihdu spehlebams publehjahs masus dehlischns salikt kohpâ. Tehws praffa: ko tu tur darri? Nu, behrns atbild, es taisu filliti; no tahs buhs tehvam un mahtei ehst, kad buhschu leels isaudsis. — Par scheem wahrdeem wihrs ar seewu ka apstulboti weens us ohtru skattijahs, pehz affaras winneem no azzim birre, un tuhbal winni to wezzu tehwu atkal pee galda sehbinaja, un no ta laikâ tam ne aisleedse wairs pee galda kohpâ ar winneem ehst un arri ne ko nesazzija, kad putra islehjahs.

Gudrajs Sibraks fakka (3, 12—13). Mihilais behrns, glabba tarwu tehwu, kad tas wezs tohp un ne apbehdini to, kamehr winsch dsihwo, un turri winnam par labbu, kad winnam paplahns prahts taptu, un darri to ar wiffu spehku, ka tu winnu ne nizzini. Gr.

Sihmans Pladde.

(Beigums.)

Mahzitajam affaras birre, un winsch fazzija: »Mihilais wezzih! Tu effi lainigs zilweks, un labpraht grihbu no tewim mahziteed, ka ihstu laimi buhs panahht. Mahz nahkoschu swehtdeenu us maltiti pee mannim; es labpraht ar tewim jo wairak grihbetu isrunmatees. — Baldees zee-nigs mahzitajs, simtreis paldees; kad juhs to grihbat, tad es labpraht no-eeschu.

Kas nu iswehtdeenas un swehtkds pee mahzitaja us maltiti gahje, tas bija Sihmans Pladde; un kas daudsreis walfards jeb rihts garram eedams Sihmani apmekleja, tas bija mahzitajs; un kam no tahdahn apmekleschanahm tas leelakais labbums bija, ware jau gan lehti nojehgt. Tas paleet teefa, ka mahzitaja spreddiki eefsch studeeretas un puschotas wallodas nonehmahs, bet turprettim eefsch skaidra un spehziga wahrda peenehmahs, kad deht laudis wehl jo mihsaki basnizâ sahje eet. Un kad kahdu reis gaddijahs, ka mahzitajam zaur daschu lksu ammatâ jeb mahjâs meerigs prahts un preeks grebbeja isust, tad grahbe winsch tuhbal pehz zeppures un speeka un gahje Sihmana buhdinâ, no kurras winnam jau no tahlenes spehzigi ta dseefna: »Kas Deewu debbefis leek waldbiht, pretti skanneja, zaur ko winsch atkal drohsch un preezigs palikke.

Tà tas daudf gaddus gahje. Sneegs pattlab-
ban taiffjahs prohjam eet, bet tas sneegs wirf
Sihmana galwas palikke, kà bijis, un gribbeja
atkal ar teem balteem kohku seedeem strihdetees
un winna firde, kas tikpat mudra bija, kà jau-
nàs deenàs, ar tahm sallahm lappahm; tiklai win-
na gihmis un augums taggad jo wairak israh-
dija, ka schoreis winna dshiwibas seema jo tu-
wu klah. Tè sehdeja winsch sawà istabina
kaldà wakkarà tà dseedadams:

Mannu azzu spohschuminsch
Un to prahtu spehziensch beidsahs;
Tas lai irr mans peeminninsch,
Ka mans muhschs us gallu steidsahs.
Paleez atspaidis wezzumam,
Mihlais Deews lihds kappinam!

Wabdi mann' pehz tafu praht
Kad tee spehki jau atstahjahs;
Irr tas pehd'gais brihtinsch klah,
Winnàs preeka pilnàs mahjäs.
Paleez atspaidis wezzumam,
Mihlais Deews, lihds kappinam!*

Itt jauka dseefma, meister Sihman! sazzija
mahzitajs, kas ilgu laiku ais lohga stahwedams
bija klausijees; jauka dseefma! Turrees tik lab-
bi zeeti pee scha atspaida, tad jau wezzums te-
wim ne spehs neko darriht! — Wiss Deewa sin-
nà, zeenigs mahzitajs, wiss Deewa sinnà. Bet
es taggad flaidri mannu, ka mans wakkars us
gallu eet un nakts krehliba jau drihs klah
buh! — Bet pehz schahs nakts atkal rihtinsch,
jauks rihtinsch smaida, mihlais Sihman, to jau
tu tik pat labbi sinni, kà es, un meh's wissi us
to gaidam. Nu ar labbu nakti schodeen! Riht
agri tahlak runnasim, kad es no sawas rihta-
zeereschanas buhschu atpakkal nahzis! Ar labbu
nakti! — Rihts atnahze, ur mahzitajs arri at-
nahze; bet Sihmana buhdinà bija wiss kluffu;
un tee putnini knahbeja pee lohga pehz barribas,
un mahzitajs klandsinaja, gribbedams labbrihtu
doh — bet buhdinà bija kluffu un palikke kluffu
Un kad mahzitajs durwis atwehre, eeraudsiya
Sihmani sawà salmu-gultà gullim, rohkas sa-
nehmuschu un nomirruschu — pawissam nomir-

ruschu! Putnini liddinajahs pee lohga, un
mahzitajs raudaja gauschas affaras. Un pehz
kaldà brihtina zehlahs tee putnini gaisà, Dee-
wam slawu nodseedadami; un mahzitajs, zekhs
nomettees, luhdse Deewu par to mihly aismig-
guschu, ka deewabihjigs gars bij isgahjuscha
nakti eegahjis jaukà jaunà rihtà. —

Smedriet.

Jesu ween.

Metb. Deews labbi darr, to darribams.

1.

Us Jesu ween, us Jesu ween
Es preezigi uszekohs.
Winsch irr man spohscha faules-deen',
No winn' es gaismu smekohs:
Ta migla friht,
Ta firde man spihd,
Ta firde juht jaunū preeku:
Pee Jesu es paleeku.

2.

Ar Jesu ween, ar Jesu ween
Es turru drohschu prahtu;
Kad behdas man us firde leen,
Mans schelotajs irr klahu:
Tas tumfchums schliht,
Tahs behdas klist:
Winsch schahwe flapju waigu
Un isdsech ugguns-baigu.

3.

Pee Jesu ween, pee Jesu ween
Man irraid falda duffa,
Lai gaddu-rinki ahtri streen,
Ta firde man paleek kluffa;
Lai wiss ar' suhd,
Lai meesa truhd,
Ta firde no swochtas leefmas
Smell slaweschanas-dseefmas.

4.

Eetsch Jesu ween, eetsch Jesu ween
Es sawu fird' eestahdu,
Tas wihna-lohts irr Jesus ween,
Zaur Winn' es angkus rahdu;
Es pat's neka!
Winsch mihlina:
No Winna fulles ispluhst,
Zaur tahm ta firde man uskuht.

J. Grot,
Appriku mahzitajs.

Br h w d r i k k e h t.

No juhrmass-gubernements augstas waldischanas pusses; Collegienrath v. Braunschweig, Zensor.
Drittekts pee J. G. Hoffmann un A. Johannsohn. No. 53.